

NEVER AGAIN?

Posted on May 4, 2024 by Keghart

Category: [Opinions](#)

Յարութ Տէր Դաւիթեան, Լոս Անճելըս, 23 ապրիլ 2024

Նախընտրեցինք խորագրի անգլերէն տարբերակը, որովհետեւ հայերէն «երբեք դարձեալ»-ը նոյն նշանակութիւնը պիտի չտար: Հարցական նշանն ալ դրինք, հեզնելու համար այդ արտայայտութիւնը եւ բացայայտելու անոր սնանկութիւնը:

Արդարեւ, Մեծ Եղեռնէն ի վեր, մօտ 30 ցեղասպանութիւններ գործուած են, որոնց գրեթէ կէսը անցնող 50 տարիներու ընթացքին: Այսօր, անցնող վեց ամիսներու ընթացքին, «քաղաքակիրթ» աշխարհի աչքերուն առջեւ, Բալթի քան 33 հազար պաղեստինցիներ զոհ գացած են անխնայ ռմբակոծութեանց եւ մօտ 1,5 միլիոն տեղահանուած իրենց փլատակներու վերածուած տուններէն: Չենք խօսիր տակաւին Բալթի քան հարիւր հազար Արցախահայութեան տեղահանութեան մասին, որ 21րդ դարու մեր Եղեռնն է, ոչ թէ մեռեալներու թիւով, այլ՝ հողային կորուստի: Չենք խօսիր Ուքրանիոյ պատերազմին մասին, որ երկու կողմերուն պատճառած է Բալթի քան 800,000 վիրաւորներ ու մեռեալներ եւ տեղահանած Բալթի քան 8 միլիոն ուքրանացիներ: Չենք խօսիր Նաեւ Եթովպիոյ, Սուտանի, Սուրիոյ, Եմէնի եւ այլ երկիրներու մէջ ընթացող խժոժութեանց, կոտորածներու եւ սովի մասին: Եւ այս բոլորը կը կատարուին «քաղաքակիրթ» աշխարհի աչքերուն առջեւ, չըսելու համար մասամբ ալ անոնց դրդումով: Մեծ պետութեանց խաղերուն զոհ կ'երթան փոքրերը: Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութիւնն ու անոր Ապահովութեան Խորհուրդը, որոնք կոչուած են առաջընթաց անելու այսպիսի կացութեանց, կը խափանեն որեւէ լուծում, որ յարմար չթուիր այս կամ այն պետութեան շահերուն: 2000 թուականէն ի վեր, այդ Խորհուրդին վեթօ ունեցող հինգ անդամներէն երեքը՝ ԱՄՆ, Ռուսիա եւ Չինաստան 67 անգամ խափանած են անուղեղոր որոշումներ: Այս 67 վեթօներուն մեծ բաժինը միայն Պաղեստինեան եւ Սուրիական հարցերուն գծով եղած է: Պաղեստինեան հարցով՝ ԱՄՆ-ը 15 անգամ: Սուրիական հարցով՝ Ռուսիան 16 անգամ, իսկ Չինաստանն ալ 10 անգամ:

Վերեւ նշած մեր օրինակներէն յստակ կ'երեւի, որ «արժեքներ», «մարդկային իրաւունքներ» եւ այլ տեսակի բարոյական սկզբունքներ կ'ոտնակոխուին, երբ այդ կը պահանջեն մեծ պետութեանց շահերը: Անոնք նոյնիսկ չեն վարանած տապալելու ժողովրդավար կառավարութիւններ, որոնք նպատակայարմար չէին իրենց շահերուն եւ կամ ռմբակոծելու փոքրերը, մարդկային իրաւունքներու պաշտպանութեան պիտակին տակ: Այս բոլորը կը պատահին, որովհետեւ աշխարհի կ'առաջնորդողի լկտի գործնական քաղաքականութեամբ (realpolitik): Այս քաղաքականութեան դրսեւորումներէն եր Թուրքիոյ նախագահ Էրտողանի ամբաստանութիւնը, որ Իսրայէլ ցեղասպանութիւն կը գործէ Կազայի մէջ եւ Իսրայէլի արտաքին գործոց նախարարի յիշեցումը Թուրքիոյ, որ ան հայոց ցեղասպանութիւնը գործած էր, իրողութիւն մը՝ որ տակաւին Իսրայէլի պետութիւնը պաշտօնապէս չէ ընդունած: Այս լկտի գործնական քաղաքականութեան կիրառումը նորութիւն մը պէտք չէ ըլլայ մեզի համար: 1600 տարիներ առաջ իսկ, մեր պատմահայր Խորենացիի պատգամած «սահման քաջաց՝ զէնս իւրեանց» խօսքն է, որ

տակաւին կը մնայ ի գորու, հակառակ քաղաքակրթութեան ամէն տեսակի
զարգացումներուն:

Այս բոլորի լոյսին տակ, մենք՝ հայերս ի՞նչ հետեւութիւններ կ'ընենք: Դատելով,
մանաւանդ վերջին 30 տարիներու զարգացումներէն, մենք անգամի մը համար եւս կը
համոզուինք, որ մեր դաւանած հայրենասիրութիւնն ու ազգասիրութիւնը բոլորովին
զուրկ են խորքային ընկալումէ: Որ մենք տարուած ենք ինքնախաբեութեամբ: Որ
պատրաստ ենք զոհելու մեր ազգային շահերը յօգուտ մեր անձնական ու
հատուածական շահերուն: Այլապէս՝ մեզի ներկայացած ոսկի առիթները չէինք վատնել:
Այլապէս՝ մեր առջեւ ցցուող մարտահրաւերները կը քննարկէինք իմաստութեամբ,
որպէսզի համապատասխան լուծումներու յանգէինք: Այլապէս՝ օտարի ձեռքին գործիք
չէինք դառնար: Այլապէս՝ իշխանութեան տիրանալու համար զիրար չէինք սպաններ:
Այլապէս՝ կը գիտակցէինք ու կը հետեւէինք մեր մեծերու պատգամներուն, որ ինչպէս
կրնանք մեր «փոքր ածու»ն դարձեալ մեծցնել: Աւա՛ղ, որ ամէն անգամ երբ առիթը
ներկայացած է սրբագրելու անցեալի սխալները, զոհ գացած ենք պատեհապաշտներու
սադրանքներուն եւ դարձեալ տուժած:

Ինչո՞ւ համար ցեղասպանութենէն ճողոպրած, օտար հողերու վրայ ապաստան գտած
եւ հիւղաւաններու մէջ աճած սերունդը պիտի յաջողէր իրեն յաջորդող սերունդներուն
յաջողութեան համար զօրաւոր հիմքեր ստեղծել, իսկ շատ անելի նպաստաւոր
պայմաններու մէջ Արցախեան ազատամարտի յաղթանակ կերտած սերունդը պիտի
փճացներ այդ յաջողութիւնը: Ինչպէ՞ս բացատրել այս դժբախտութիւնը: **Արդեօ՞ք
աղէտները մեզ վերակենսաւորելու ու միաւորելու գիտակցութեան ու մշակոյթին զարկ
կու տան, մինչ յաղթանակները աւարին տիրանալու համար մեղկութեան եւ
պառակտութեան կը տանին:** Հրատապ հարց մըն է մեր բարձրացուցածը, որ կը
կարօտի լուրջ ուսումնասիրութեան, ախտաճանաչման եւ բուժման, որպէսզի սթափինք
եւ կասեցնենք այս կործանարար ընթացքը, որուն մէջն ենք ազգովին:

#####

*Ստորեւ կը ներկայացնենք **Յարութ Տէր Դաւիթեանի** սրտաճմլիկ երաժշտական
ստեղծագործութիւնը նուիրուած իր մեծ ծնողաց եւ սերնդակիցներուն որոնք զոհուեցան
հայոց ցեղասպանութեան ընթացքին: «Գեղարդ»*

<https://www.youtube.com/watch?v=2VRBKYM7FQ>

There are no comments yet.